

การศึกษาแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

A STUDY OF GUIDLINE OF SELF – DEVELOPMENT COMPETENCE OF PRIVATE SCHOOL'S TEACHERS UNDER SAKONNAKHON PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

สิริพร อินทรธรรม^{1*}, วิทธร วิภาหุส² และ ประหยัด ฤชากุล³

SIRIPORN INTARATHAM^{1*}, VITHORN VIPAHUS² and PRAYAD RUECHAKUL³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร 2) เพื่อสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 140 คน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 6 คน โรงเรียนขนาดกลาง 43 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 91 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 2) แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทาง 3) การสนทนาแบบกลุ่ม (Focus group discussion) และ 4) แบบบันทึกการประชุม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมากดังนี้ 1) ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามความรู้ข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ 2) ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ 3) ด้านการสำรวจ และประเมินตนเองของครู 4) ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย ตามลำดับ และผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน ทั้ง 4 ด้านดังกล่าวโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

2. สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการสำรวจ และประเมินตนเอง ลำดับที่ 2 ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ ลำดับที่ 3 ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ

3. แนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร โดยใช้หลักการแนวทางพัฒนาสมรรถนะ 70:20:10

3.1 รูปแบบการเรียนรู้ และพัฒนาจากการลงมือทำ เช่นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ การมอบหมายงาน (Job Assignment) การประชุมปฏิบัติการ การดูงานนอกสถานที่ การหมุนเวียนภาระงานในองค์กร การติดตามเรียนรู้งานของผู้บริหาร

3.2 รูปแบบการเรียนรู้จากบุคคลอื่น คือ การใช้การโค้ช (Coaching) Peer-learning หรือเพื่อนช่วยเพื่อน การศึกษาดูงานจาก

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Master Student, Program in Educational Administration, Faculty of Education, Santapol College.

² รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Associate Professor, Faculty of Education, Santapol College.

³ อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Lecturer, Faculty of Education, Santapol College.

* Corresponding Author, Email: Inging.intaratham@gmail.com

Received: Feb 25, 2023, Revised: May 24, 2023, Accepted: May 31, 2023

บุคคลอื่น

3.3 รูปแบบการเรียนรู้ และพัฒนาจากการฝึกอบรม ทั้งรูปแบบ Classroom training และ E – learning การประชุมสัมมนา การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา ; สมรรถนะการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน

ABSTRACT

The research is intended to 1) study self- development competence of private school's teacher under Sakonnakhon provincial education office. 2) To guideline of self-development competence of private school's teacher under Sakonnakhon provincial education office. The sample of this research consisted of 140 School administrators and teachers in private school divided into small school:6 samples, medium school: 43 samples, large school: 91 samples. The instruments used were questionnaire, guideline assessment form, focus group discussion and note taking form. The statistics for analyses of data include the mean, standard deviation and priority needs index (PNI) and content analysis.

The results were as follows 1. The current situations of guideline of self-development competence of private school's teacher under Sakonnakhon Provincial Education Office showed that it was in 'much' level in overall. Considering each aspect found that all aspects were in 'much' level by ordering from most to least: investigative learning, gaining new academic knowledge, constructivism and innovation for professional organization development, survey and self-assessment, exchange ideas and networking respectively. However, the desirable situations of guideline self-development competence of private school's teacher showed that it was in 'very much' level in overall of 4 aspects above.

2. Competence of private school's teacher revealed that the priority need index was descending order: survey and self-assessment, gaining new academic knowledge, constructivism and innovation for professional organization development.

3. Guideline of self-development competence of private school's teacher found that there was 70:20:10 learning model as follows:

3.1) learning model: field trip, job assignment, learning from administrator's job, seminar, etc.

3.2) learning model: visiting inside and outside school, coffee council and mini focus group, etc. 3.3)

learning model: training, self- directing or self-learning, etc.

Keyword: Guideline of Self-development ; Competence of Private School Teachers

บทนำ

ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของโลก ปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นด้านสังคมด้านเศรษฐกิจ การเมืองการ

ปกครอง และสิ่งที่ปรากฏให้เห็นชัดก็คือการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี นั้นหมายถึงจะอย่างไรให้สามารถพัฒนาประเทศของตนเองให้มีคุณภาพมีความเป็นสากล ในทุก ๆ ด้านโดยเฉพาะด้านการศึกษา

เพราะการจัดการศึกษาในยุคนี้จะมีความเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก ความซับซ้อนของสังคมมีมากขึ้นตามลำดับ องค์ความรู้ และความรู้ใหม่ ๆ ที่ผลิตขึ้นมาหรือบางครั้งก็เป็นการนำเอาความรู้เก่ามาผลิตซ้ำบนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลง แต่อย่างไรก็ตามการนำมาผลิตซ้ำก็ถือเป็นการต่อยอดเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรและบุคลากรให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยี ยุคที่เทคโนโลยี และการสื่อสารมีอิทธิพลอย่างมาก โลกมีการแข่งขันกันแบบไม่เห็นหน้า รูปแบบการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เกิดการแข่งขันด้านประสิทธิภาพของประชากรระหว่างประเทศ และการช่วงชิงก็ได้เปลี่ยนรูปแบบจากการแย่งชิงที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและเงินทุนไปแข่งขันช่วงชิงทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการผลิตเทคโนโลยี และนวัตกรรมจึงได้มีการเปรียบเทียบแข่งขันสติปัญญาของประชากรแต่ละประเทศผ่านการสอบข้อสอบมาตรฐานของเยาวชนวัยเรียนระดับต่าง ๆ เช่น การสอบโอลิมปิกวิชาการ การสอบ PISA การสอบ TIMSS เป็นต้น ความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะของเยาวชนเหล่านั้นล้วนเกิดจากสมรรถนะของครู และบุคลากรทางการศึกษานั้นหมายความว่า สมรรถนะของเยาวชนเป็นเครื่องชี้อนาคตของประเทศนั้น ๆ ในเวทีโลกนั่นเอง บทบาทของครูยุคใหม่จึงต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่พัฒนาเยาวชนเพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างสันติสุขภายใต้บริบทของตนเอง แต่ในยุคนี้แม้เราจะไม่ต้องการแข่งขันกับใครแต่เราก็จะถูกจับแข่งขันโดยอัตโนมัติ เพราะฉะนั้นครูจึงต้องมีมุมมองแสวงหาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่เพียงพอที่จะเทียบเคียงกับประเทศต่าง ๆ (OECD : 2562)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องมีครูเป็นบุคลากรหลักในการพัฒนาคุณภาพให้ประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายในฐานะที่เป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และต้องเป็นผู้พัฒนาอย่างรอบด้านตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 8 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2548 : 17 ; รายงานการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเบญจมลักษ์. 2561 : 1-3) แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูถือเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาให้ครูเป็นมืออาชีพโดยศึกษาวิเคราะห์ระบบต่าง ๆ ของสถานศึกษาว่ามีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไรรวมทั้งระบบการเรียนการสอนการวัดและการประเมินผล การวิเคราะห์ครูผู้สอนในด้านความสามารถ ความถนัดความสนใจ ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับพิจารณาสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาศักยภาพของครูให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2561 : เว็บไซต์) การปฏิรูประบบสังคมของครูไทยให้เป็นครูคุณภาพ ครูรุ่นใหม่ และมีความเป็นครูมืออาชีพ คือ การให้ครูมีใบประกอบวิชาชีพ เป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ให้มีมาตรฐานเช่นวิชาชีพอื่น ครูจะต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จากแนวทาง ดังกล่าวเป็นการสร้างแรงจูงใจให้คนเก่ง คนดี มีจิตใจใฝ่พัฒนาเยาวชน สามารถเข้าสู่วิชาชีพครูด้วยความมั่นใจ ซึ่งจะนำไปสู่การกระตุ้นให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาตื่นตัวในการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นครูมืออาชีพ คนเป็นครูนั้นต้องมีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติที่ดี มีเจตคติที่ดี เหมาะสมที่จะเป็นครูอย่างแท้จริง มีองค์ความรู้ และมาตรฐานวิชาชีพครู เมื่อปฏิบัติในวิชาชีพแล้วจะต้องมีการกำหนดให้พัฒนาตนเอง เพื่อเลื่อนมาตรฐานวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อการปฎิรูปการศึกษา ตามเจตนารมณ์ ของกฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา 81 ความว่า “มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ”

ปัญหาความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการจัดการเรียนสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2556 : 135-136) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้ 1) สภาพและปัญหาด้านครูพบว่า ครูผู้สอนไม่ได้จบการศึกษาในวิชาเอกที่สอนโดยตรง ครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากภาระงานสอน ครูมีศักยภาพไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ครูต้องสอนหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูใช้เวลาให้การทำผลงานวิชาการมากทำให้สนใจการสอนน้อยลง ครูสอนโดยไม่มีสื่อการสอน ครูให้ความสำคัญกับกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักมากกว่ากลุ่มสาระรอง เช่น ครูขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรอย่างลึกซึ้ง ครูขาดขวัญและกำลังใจการทำงาน ครูขาดการนิเทศ ติดตามประเมินผลการ

พัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาอบรมครูไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู 2) สภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า การจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่เน้นการบรรยายและยังใช้สื่อวีดิทัศน์ในการสอนน้อย ครูส่วนใหญ่จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แต่ไม่ได้จัดการเรียนรู้ตามแผน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องเชื่อมโยงกับชีวิตจริง จำนวนนักเรียนที่มากเกินไปทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ การจัดชั้นเรียนแบบเรียนร่วมเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนรู้และควบคุมชั้นเรียนได้ยาก 3) สภาพและปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าครูส่วนใหญ่ใช้สื่อการเรียนการสอนไม่หลากหลาย ครูขาดทักษะในการผลิตสื่อและพัฒนาสื่อ สื่อการสอนที่ได้รับจากส่วนกลางไม่ตรงกับเนื้อหาและความต้องการของครู สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับผู้เรียน 4) สภาพและปัญหาด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน พบว่า ครูใช้วิธีการวัดและการประเมินผลไม่เหมาะสมครูขาดทักษะในการสร้างและหาเครื่องมือวัดและประเมินผลปัญหาต่าง ๆ ในภาพรวมของประเทศที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลกระทบต่อการศึกษาของภาคเอกชนอย่างมาก เนื่องจากอาชีพครูของภาครัฐมีความมั่นคงกว่าเอกชน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านครูและมีใบประกอบวิชาชีพครูจึงเลือกสอบบรรจุเป็นครูของภาครัฐ นอกจากนั้นครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเอกชนยังมีการลาออกไปสอบบรรจุเป็นครูของภาครัฐเสมอ จึงทำให้โรงเรียนเอกชนมีปัญหาขาดแคลนครู บางครั้งครูที่มาสมัครไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู ขาดทักษะและความชำนาญด้านการสอน แต่โรงเรียนเอกชนจำเป็นต้องรับเพื่อทดแทนครูที่ลาออกไป และมีความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนมีการแข่งขันกันมากขึ้น โดยเฉพาะในโรงเรียนเอกชน ปัญหาซึ่งเกิดจากความแตกต่างของสภาพการทำงานที่คาดหวังกับสภาพการทำงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สามารถแก้ไขด้วยการพัฒนาบุคลากร ซึ่งผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการหาแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการในการพัฒนาของครู เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนครู ดำเนินการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถ มีทักษะในการทำงานดีขึ้น โดยการส่งไปอบรม สัมมนา ดูงาน ศึกษาต่อโดยหาวิธีการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูสนใจต่อการพัฒนาตนเอง ให้ทันต่อเหตุการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม

ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้มีการประชุม เป้าหมายในการเป็นครู โดยส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาตามความต้องการ ซึ่งแตกต่างไปตามลักษณะวิชาชีพ และ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน ที่จะต้องพัฒนา จัดงบประมาณให้กับครูไปพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สร้างสรรผลงานออกมาได้ รวมทั้งมีสิ่งจูงใจทางเศรษฐกิจและการให้ขวัญกำลังใจของผู้บริหารทุกระดับ

ทางสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจะต้องหาวิธีการเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การเตรียมความพร้อมของครู อุปกรณ์ และสื่อที่ทันสมัยมาช่วยในการเรียนการสอน เป็นต้น ผลกระทบที่เกิดจากปัญหาดังกล่าวไปข้างต้น โรงเรียนเอกชนมีความจำเป็นต้องรับครูเข้ามาเพื่อทดแทนครูที่ลาออก จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาสมรรถนะครูที่เข้ามาใหม่ให้มีทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนและจะต้องมีความพร้อมที่จะใช้ศักยภาพ ความสามารถในการที่จะขับเคลื่อนนำโรงเรียนเอกชนไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่มุ่งหวังให้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสมรรถนะ (Competency) ที่มีบทบาทและถูกนำมาใช้ในหน่วยงานการศึกษาอย่างมากในปัจจุบัน การกำหนดสมรรถนะจะต้องให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของหน่วยงานกำหนดให้สอดคล้องรองรับกับหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคล (ฉัตรชัย ดวงแก้ว. 2561 : 101 ; วิลาพัฒน์ อรุณญนวลชาติ : 2561) ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 45) ระบุว่าสมรรถนะเป็นมาตรฐานและเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสมรรถนะจะเป็นตัวบ่งบอกว่า ถ้าเราต้องการจัดการเรียนการสอน การบริหาร หรือการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จและบรรลุผลตามเป้าหมายจะต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะด้านใดบ้าง เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารและครูในสถานศึกษานั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเกี่ยวพันโดยตรงกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง

ด้วยผู้วิจัยเป็นครูในโรงเรียนเอกชนในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ที่ครูยังขาดสมรรถนะเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาที่มีสถานศึกษาหลายขนาด ความพร้อมเครื่องมือ สื่อสารเทคโนโลยีที่มีอยู่แหล่งการเรียนรู้ของขอบเขต

หน่วยงาน และครูยังไม่ได้การพัฒนาตนเองที่หลากหลาย ประกอบกับครูยุคปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของ ยุคดิจิทัลและยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ครูผู้ที่เป็น บุคลากรทางการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสนใจใน การพัฒนาตนเองให้มากยิ่งขึ้นเพื่อความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ และคุณภาพที่ผู้เรียน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เกี่ยวกับการศึกษาแนวทางสมรรถนะด้าน

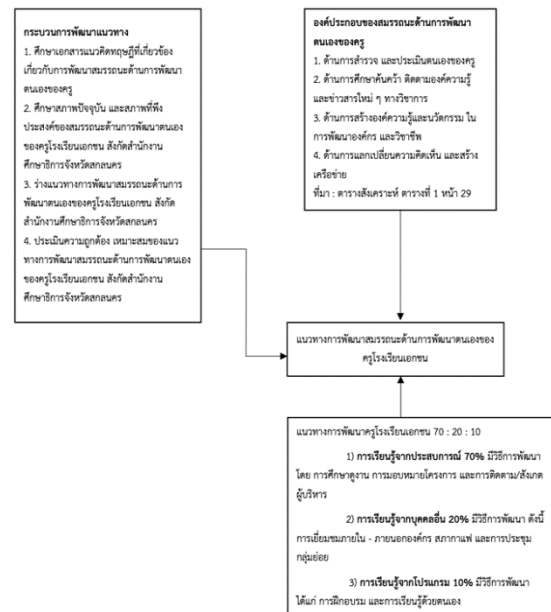
การพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทาง สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง ของครูโรงเรียนเอกชน ให้เกิด ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและเจตคติที่ดีในด้านต่าง ๆ ที่จะส่งผล ต่อการพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้าน การพัฒนาตนเอง เพื่อศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่

พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการ พัฒนาตนเองโดยศึกษาข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร และ ครู เพื่อสร้างแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครู สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของครู โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อพัฒนาแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สกลนคร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สกลนคร จำนวน 700 คน รวมทั้งสิ้น 727 คนจากโรงเรียน เอกชนที่เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยการสุ่ม แบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 36) โดยใช้จำนวนผู้บริหาร และครูเป็นหน่วยกำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ ง่าย (Simple random) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 140 คน โดย แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 6 คน โรงเรียนขนาดกลาง 43 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 91 คน
3. ผู้ให้ข้อมูลหรือทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นผู้ ประเมินความเหมาะสมของแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนา ตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สกลนคร จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating Scale) สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนครประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการสำรวจ และประเมินตนเองของครู ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการสร้างเครือข่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร โดยจำแนกข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale) กำหนดค่าคะแนน เป็น 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 1 โดยมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการในการเก็บข้อมูลจากทางคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน จำนวน 27 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ Google form แล้วส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความร่วมมือจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ตอบแบบสอบถามให้ผู้วิจัย

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้รับตอบ นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 2 โดยมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่าน

2. ประสานผู้ทรงคุณวุฒิทางโทรศัพท์ เพื่อขออนัดหมายวันและเวลาในการปฏิบัติการสนทนากลุ่ม

3. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ร่วมมือ คำาโครงการวิทยานิพนธ์ และแนวคิดและประเด็นข้อคำถามสำคัญในการปฏิบัติการสนทนากลุ่ม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเตรียมตัวในการร่วมปฏิบัติการสนทนากลุ่ม

4. ดำเนินการสนทนากลุ่มตามวันและเวลาที่นัดหมาย

5. จัดเก็บข้อมูลด้วยวิธีการจดบันทึก ใช้เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายภาพ Digital วิดีโอถ่ายบันทึกภาพขณะดำเนินการปฏิบัติการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตอนที่ 1 วิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

2. ตอนที่ 2 วิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation, S.D.)

3. นำค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (Priority need of index) ($PNI_{modified}$) คำนวณโดยใช้สูตร (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายถึง ค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม และความเป็นไปได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม และรายด้าน โดยด้านที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุด คือ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย รองลงมา คือ ด้านการศึกษาค้นคว้า

ติดตามองค์ความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ และด้านที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุดไปหาน้อยสุดจะพบว่า

1.1 ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุด คือ ครูมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรในการประชุมอบรม สัมมนาขององค์กรวิชาชีพ รองลงมา คือ ครูได้เป็นสมาชิก และเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร ด้วยความ

สมัครใจ และข้อที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ครูมีส่วนร่วมเป็นกรรมการอนุกรรมการ หรือการทำงานขององค์กรวิชาชีพ

1.2 ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามองค์ความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุด คือ ครูได้มีการเข้าร่วมสัมมนากับองค์กรต่าง ๆ รองลงมา คือ ครูมีการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ และข้อที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ครูมีการพัฒนาตนเองตามความรู้ทางวิชาการ

1.3 ด้านการสำรวจ และประเมินตนเอง อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ครูมีการแก้ไขปรับปรุงตนเองจากการสำรวจ รองลงมา คือ ครูมีการสำรวจ และประเมินพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของตนเอง และข้อที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ครูทราบข้อบกพร่องของตนเอง และทราบแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงตนเอง

1.4 ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีการเผยแพร่นวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ รองลงมา คือ ครูมีการกำหนดกรอบแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรม และข้อที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ครูมีการสร้างต้นแบบนวัตกรรมโดยอาศัยกระบวนการคิดระดับสูงก่อนนำไปปฏิบัติจริง

2. สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งในภาพรวม และรายด้านโดยด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด คือ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย รองลงมา คือ ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ ส่วนด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด คือ ด้านการสร้างองค์

ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดไปหาน้อยสุดจะพบว่า

2.1 ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด คือ ครูมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนาขององค์กรวิชาชีพ รองลงมา คือ ครูได้เป็นสมาชิก และเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร ด้วยความสมัครใจ และข้อที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ครูมีส่วนร่วมเป็นกรรมการอนุกรรมการ หรือการทำงานขององค์กรวิชาชีพ

2.2 ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามองค์ความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด คือ ครูมีการเข้าร่วมสัมมนากับองค์กรต่าง ๆ รองลงมา ครูมีการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ และข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด คือ ครูมีการพัฒนาตนเองตามความรู้ทางวิชาการ

2.3 ด้านการสำรวจ และประเมินตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด คือ ครูได้มีการแก้ไขปรับปรุงตนเองจากการสำรวจ ให้ดีขึ้น รองลงมา คือ ครูมีการสอบถามคุณสมบัติของตนเองที่ควรปรับปรุง และพัฒนาจากผู้อื่น และข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด คือ ครูมีการสำรวจและประเมินพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของตนเอง

2.4 ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด คือ ครูมีการกำหนดกรอบแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรม รองลงมา คือ ครูมีการเผยแพร่นวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ และข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด คือ ครูมีการสร้างต้นแบบนวัตกรรมโดยอาศัยกระบวนการความคิดระดับสูงก่อนนำไปปฏิบัติจริง

3.ลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการสำรวจ และการประเมินตนเอง ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้าง

เครือข่าย เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดไปหาน้อยสุดจะพบว่า

3.1 ด้านการสำรวจ และประเมินตนเอง พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูทราบข้อบกพร่องของตนเอง และทราบแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงตนเอง รองลงมา คือ ครูให้บุคคลากรในสถานศึกษา ประเมินตนเองเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการทำงานที่บกพร่องของตนเอง และข้อที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ครูมีการสำรวจ และประเมินพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของตนเอง

3.2 ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ พบว่า ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูมีการพัฒนาตนเองตามความรู้ทางวิชาการ รองลงมา คือ ครูมีการติดตามข่าวสารทางด้านวิชาการใหม่ ๆ และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ครูมีการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ

3.3 ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ พบว่า ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูมีการทดลองใช้นวัตกรรมก่อนนำไปใช้ปฏิบัติจริง รองลงมา คือ ครูมีการสร้างต้นแบบนวัตกรรมโดยอาศัยกระบวนการคิดระดับสูงก่อนนำไปปฏิบัติจริง และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ครูมีการเผยแพร่นวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ

3.4 ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย พบว่า ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ รองลงมา คือ ครูมีส่วนร่วมเป็นกรรมการอนุกรรมการ หรือคณะทำงานขององค์กรวิชาชีพ และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ครูมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรในการประชุมอบรม สัมมนาขององค์กรวิชาชีพ

4. แนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร โดยใช้หลักการพัฒนาสมรรถนะ 70:20:10

70 หมายถึง การเรียนรู้และพัฒนาจากการลงมือทำ เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง หรือการมอบหมายงาน

(Job Assignment) เป็นวิธีการใช้พัฒนาครูที่มุ่งเน้นการกระจายงานในหน้าที่และความรับผิดชอบ และเปิดโอกาสให้ครูสอบถามข้อสงสัยในงาน กระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้มีการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรม ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

20 หมายถึง การให้ครูเรียนรู้จากบุคคลอื่น หรือ การเป็นพี่เลี้ยง ซึ่งจะเป็นวิธีที่เน้นความสำคัญระหว่างผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์มากกว่ากับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์น้อย โดยผู้ที่มีประสบการณ์สูงจะทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำสอนงาน และสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพในการทำงานให้กับผู้ที่มีประสบการณ์น้อย และจะทำให้ได้ทราบถึงข้อบกพร่องและแนวทางในการแก้ไข

10 หมายถึง การเรียนรู้ และพัฒนาจากการฝึกอบรม ทั้งรูปแบบ Class room training และ E-Learning การสัมมนา และการให้ทุนการศึกษา โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมา ผู้เข้าร่วมจะได้ทราบความคิดเห็นของผู้อื่น และเพิ่มพูนความรู้ที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการการศึกษาสภาพปัจจุบัน ของแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร มีความใส่ใจในการพัฒนาตนเองภายใต้ระบบการศึกษาที่มีความเปลี่ยนแปลงตามยุทธศาสตร์ของชาติ และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$) แต่อย่างไรก็ตาม แต่ในแต่ละด้านก็ยังมีรายข้อที่ครูยังมีความต้องการในการพัฒนาอยู่ เช่น ความต้องการในการแก้ไขปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ความต้องการในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ความต้องการในการกำหนดกรอบแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรม ความต้องการในการเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ พุ่มเล็ก (2550 : 5) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 และเขต 2 โดยผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 และเขต 2 โดยภาพรวมแล้ว พบว่า มีความต้องการอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ใน ระดับมาก ทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรู้ รองลงมา ได้แก่ทักษะ และด้านเจตคติ ตามลำดับ และสอดคล้องกับ ปวีณา ลำพวย (2551 :

3) ได้ศึกษาความต้องการของครูในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับ แนวทางปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยผลการวิจัย พบว่าความต้องการพัฒนาตนเองของ ครู ด้านการเรียนการสอน และด้านรูปแบบในการพัฒนาตนเอง มีความต้องการใน ระดับมาก ส่วนด้านระยะเวลาในการพัฒนา ตนเองมีความต้องการในระดับปานกลาง ในทุกรูปแบบ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย ดวงแก้ว (2561 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะด้านการพัฒนา ตนเองของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 42 ตัวชี้วัด ผลการตรวจสอบยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการ พัฒนาตนเองของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ สภาพพึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การเสริมสร้าง การเรียนรู้ตามลำดับความถี่จากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การ ฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการพัฒนาตนเองของ สถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ของแนวทาง สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร สามารถนำมาอภิปรายโดย เรียงลำดับด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดไปหาน้อยได้ดังนี้

2.1 ด้านการสำรวจ และประเมินตนเอง พบว่าข้อที่มี ค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด สามอันดับแรก คือ ครูทราบ ข้อบกพร่องของตนเอง และทราบแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง ตนเอง ครูให้บุคลากรในสถานศึกษา ประเมินตนเองเพื่อให้ทราบ ถึงพฤติกรรมปฏิบัติงานที่บกพร่องของตนเอง และครูมี เครื่องมือในการสำรวจตัวเอง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ พจน์ เพชรบุรณิน (2528 : 13) กล่าวว่า การที่เราจะทราบว่าตนเองมี คุณสมบัติอย่างไรก็ควรจะได้ทำการสำรวจตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้รู้ว่าตนเองมีคุณสมบัติที่ดีหรือไม่ อย่างไรบ้าง เพื่อจะ ได้หาทางแก้ไขหรือพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น การสำรวจตัวเองทำได้ หลายวิธี เช่น การให้บุคคลใกล้ชิดสำรวจ การสำรวจด้วยตัวเอง การใช้แบบสำรวจ เป็นต้น

2.2 ด้านการศึกษา ค้นคว้า ติดตามความรู้ และ ข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ พบว่าข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็น

สูงสุดสามอันดับแรก คือ ครูมีการพัฒนาตนเองตามความรู้ทาง วิชาการ ครูมีการติดตามข่าวสารทางด้านวิชาการใหม่ ๆ และครูมี การศึกษาดูงาน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษา (2553 : 30) กล่าวถึงการศึกษา ค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ ดังนี้ 1) การศึกษา ค้นคว้าหา ความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการ และวิชาชีพ 2) การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ 3) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย รายการพฤติกรรมที่สำคัญ ดังนี้ 1) ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ มุ่งมั่นใน การแสวงหาโอกาสพัฒนาตนเอง ด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การ เข้าร่วมประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงาน การค้นคว้าด้วยตัวเอง 2) รวบรวม สังเคราะห์ ความรู้จากทั้งหมด และปรับปรุงให้ ทันสมัย 3) สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ องค์กรและวิชาชีพ 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นเพื่อ พัฒนาตนเอง และพัฒนางาน 5) ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ และถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ทาง วิชาชีพแก่ผู้อื่น 6) มีการ ขยายผลโดยสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษา (2553) กล่าวถึงการศึกษา ค้นคว้า ติดตามความรู้ และ ข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ ดังนี้ 1) การเข้าร่วมประชุม/สัมมนา 2) การศึกษาดูงาน 3) การค้นคว้าด้วยตัวเอง 4) การติดตาม ข่าวสารด้านวิชาการทางหนังสือพิมพ์ หนังสือราย สัปดาห์ วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ต่าง ๆ

2.3 ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการ พัฒนาองค์กร และวิชาชีพ พบว่าข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็น สูงสุดสามอันดับแรก คือ ครูมีการทดลองใช้นวัตกรรมก่อน นำไปใช้ปฏิบัติจริง ครูมีการสร้างต้นแบบนวัตกรรมโดยอาศัย กระบวนการคิดระดับสูงก่อนนำไปปฏิบัติจริง และครูมีการ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา (2553) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบรายการ พฤติกรรมของการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนา องค์กรและวิชาชีพ ดังนี้ 1) รวบรวม สังเคราะห์ข้อมูลความรู้ จัดเป็นหมวดหมู่และปรับปรุงให้ ทันสมัย 2) สร้างองค์ความรู้และ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ

2.4 ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้าง เครือข่าย พบว่ามีข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดสามอันดับ

แรก คือ ครูมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ ครูมีส่วนร่วมเป็นกรรมการอนุกรรมการ หรือคณะทำงานขององค์กรวิชาชีพ และครูได้มีการศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่าง ๆ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2544) ได้กำหนดองค์ประกอบตัวชี้วัดด้านการพัฒนาตนเองของครูในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย ดังนี้ 1) การค้นหาความรู้แลกเปลี่ยนกับผู้อื่นอยู่เสมอ 2) การพบปะกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิอยู่เสมอ 3) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

วิชาการ ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการพัฒนาตามลำดับการวิจัย

2. แนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร เป็นแนวทางที่มีความเหมาะสม ดังนั้นสามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูโรงเรียนเอกชน หรือนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยพบว่าองค์ประกอบสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชนที่มีความจำเป็นสูงสุดประกอบไปด้วยด้านการสำรวจ และการประเมินตนเองของครู ด้านการศึกษาค้นคว้าติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทาง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำแนวทางไปต่อยอดโดยการพัฒนาบุคลากรให้เกิดผลอย่างจริงจังด้วยวิธีการ 70 : 20 : 10
2. ควรนำไปพัฒนาต่อเป็นรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน เพื่อเป็นประโยชน์กับครูและบุคลากรโรงเรียนเอกชน และองค์กรอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). “ครู” มืออาชีพ..อาชีพ “ครู” คนละเรื่องเดียวกัน. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2565. จาก (<http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=8152&Key=hotnews>)
- [2] ฉัตรชัย ดวงแก้ว. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการพัฒนาตนเองของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา, 62(1), 101.
- [3] บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- [4] ปวีณา ลำพวย. (2554). ความต้องการของครูในการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม สาขาวิชาการพัฒนาศึกษาศาสตร์ ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [5] พจน์ เพชรบุรณิน. (2528). การพัฒนาตนเอง. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- [6] วิลาพัฒน์ อรุณบุญลลชาติ. 2561. การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูประถมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [7] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือประเมินสมรรถนะครู. กรุงเทพมหานคร : ม.ท.ป.
- [8] OECD. (2019). PISA 2018 Results (Volume) : What Students Know and Can do, PISA, OECD Publishing, Paris, (https://www.oecd-ilibrary.org/education/pisa-2018-results-volume-i_5f07c754-en)